

Suomi.fi-palveluväylä

Mikä se on ja miten sen käyttöönotto rakentuu?

Noora Ahonen

Tässä esityksessä

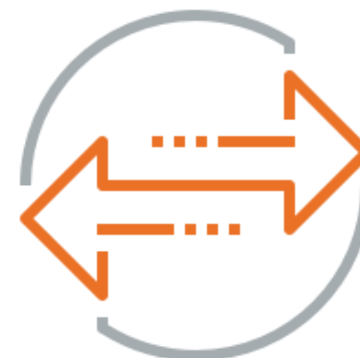
- **Palveluväylä – mikä se on?**
- Miksi nimenomaan Suomi.fi-palveluväylä?
 - Käyttö on ilmaista
 - Sisäänrakennettu tietoturva tuo säästöä
- **Esimerkkejä väylän kautta saatavista palveluista**
- **Liityntäpalvelimen hallinnointivaihtoehdot**
- **Liityntäpalvelimen tekniset toteutusvaihtoehdot**
- **Case esimerkki:** Kuinka liityn Palveluväylän kautta VTJ muutosrajapinnan käyttäjäksi
- **Mistä saan lisätietoa tai tukea Palveluväylän käyttöönottoon?**
 - Kontaktit
 - Hallinnollinen käyttöönotto
 - Tekninen dokumentaatio
- **Kustannusvertailu point-to-point toteutukseen**

Palveluväylä –
mikä se on?

Suomi.fi-palveluväylä

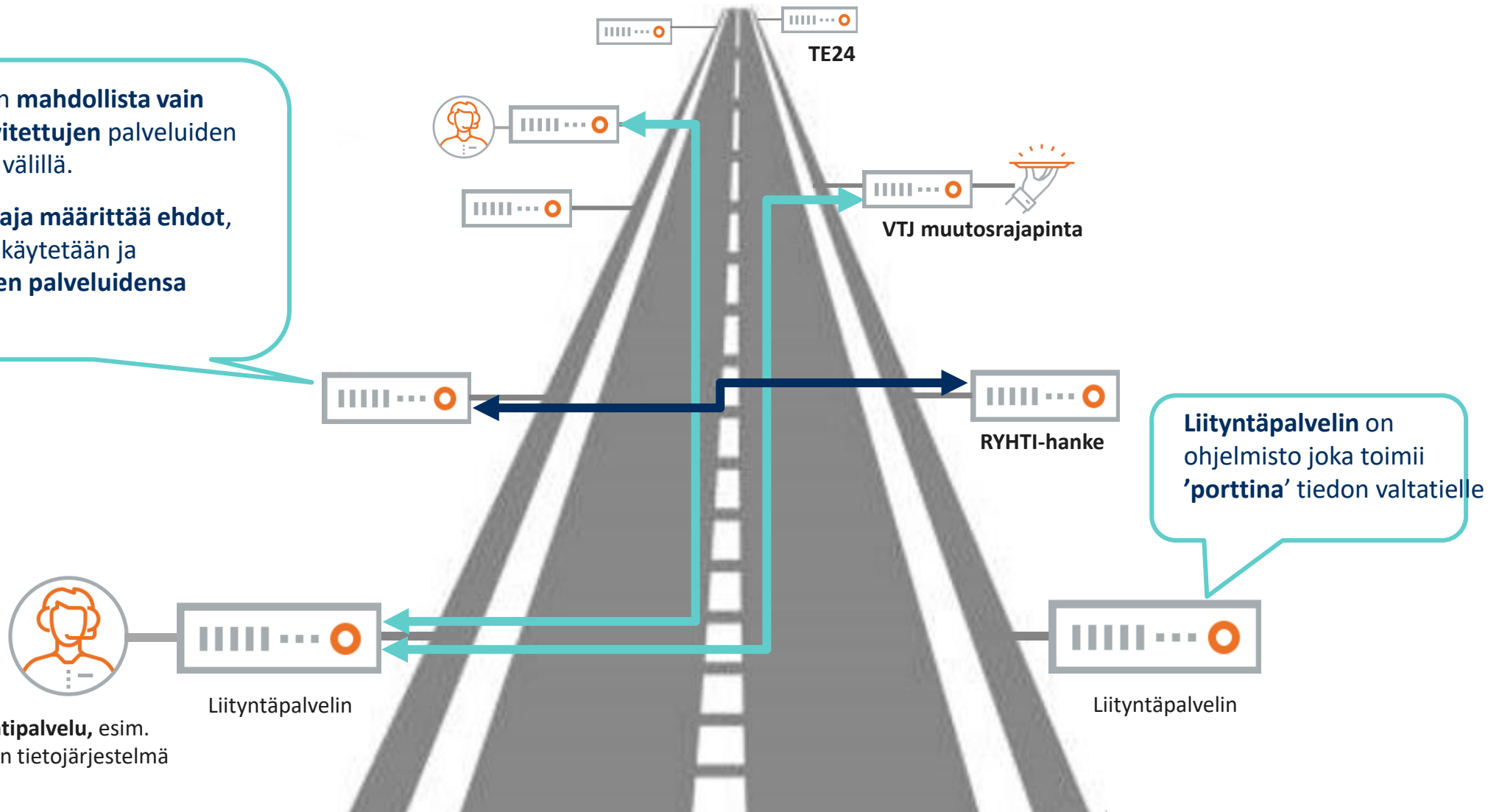

- **Maksuton taustapalvelu** julkisen ja yksityisen sektorin **tiedonvälitykseen**
- ”Tiedon valtatie” julkisten palveluiden välillä
- **Standardoitu alusta** ja **tapa** kysyä ja jakaa tietoa
 - Mahdollistaa **reaaliajassa** monentyyppisen **tiedonvaihdon**
 - **Sisäänrakennettu tietoturva** takaa turvallisen ja luotettavan tiedonjaon
- Ns. ”KAPA”- laissa määritelty taustapalvelu
- **Julkisella sektorilla käyttövelvoite**, yksityisellä käyttöoikeus
- Perustuu Viron, Suomen ja Islannin yhteiskehittämään **avoimen lähdekoodin X-road -teknologiaan**

Palveluväylä – tiedon valtatie

Tiedonsiirto on **mahdollista vain keskenään luvittujen** palveluiden ja palvelimien välillä.

Palvelun tarjoaja määrittää ehdot, joilla palvelua käytetään ja huolehtii omien palveluidensa luvituksen.

Liityntäpalvelin on ohjelmisto joka toimii 'porttina' tiedon valtatielle

Suomi.fi-palveluväylä

- 480+ yksittäistä palvelua
- 30 organisaatiota tarjoaa palveluita
- 240 organisaatiota hyödyntää väylän kautta saatavia palveluita
- Määrä kasvaa koko ajan 3-5 organisaatiolla/kuukausi

Siun sote:

"Kun lapsi syntyy Pohjois-Karjalassa, hän saa suoraan henkilötunnuksen. Tämä onnistuu, koska Siun soten rekisterit on yhdistetty Palveluväylän kautta väestötietojärjestelmään."

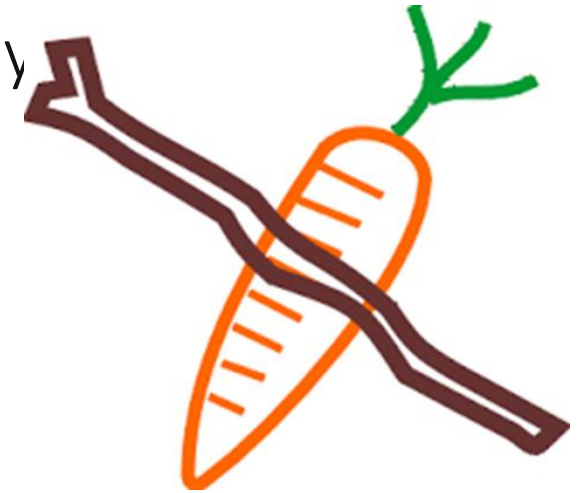
"Kyllä voin ehdottomasti suositella. Jos mieltii jotain tiedonvälitysratkaisua, niin tässä on valmis valtakunnallinen palikka, jonka ansiosta ei tarvitse itse rakentaa tai ostaa palvelua yksityisiltä markkinoilta."

Miksi
Palveluväylä?

Keppi ja porkkana

Useat julkisella sektorilla tarvittavat ja hyödynnettävät uudet ja uusiutuvat palvelut ovat lähivuosina saatavilla vain palveluväylä kautta

Julkisen sektorin käyttövelvoite

- *Laki hallinnon yhteisistä sähköisen asioinnin tukipalveluista (571/2016) (ns. "KAPA-laki"):*
 - **Julkisen sektorin organisaatioilla on Palveluväylän käyttövelvoite** julkisessa tehtävässä (5 § Tukipalvelujen käyttö)
 - 15.7.2016 alkaen: valtion hallintoviranomaiset ja virastot, laitokset ja liikelaitokset, kunnalliset viranomaiset niiden hoitaessa laissa niille säädettyjä tehtäviä sekä tuomioistuimet ja muut lainkäyttöelimet
- Palveluväylän kautta muun muassa
 - VTJ-muutosrajapinta
 - Kuntien ja hyvinvointialueiden talouslukujen raportointi Valtiokonttoriin
 - kannattaa tarkistaa mitä muita palveluita voi hyödyntää Väylän kautta

Palveluesimerkkejä

- Esimerkkejä väylän kautta löytyvistä kuntia kiinnostavista palveluista

- DVV
 - Väestötietojärjestelmä
 - VTJ kysely
 - Muutosrajapinta
 - Valtuudet
- Lukuisia KELAn palveluita
- Lukuisia VERO:n palveluita
- Valtiokonttori - talouslukujen raportointi

Verotiedot

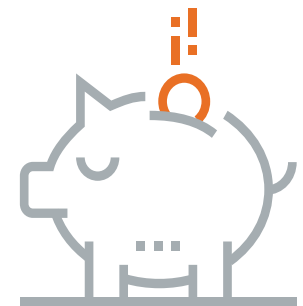

Väestötietojärjestelmä

Väylän käyttö on ilmaista

- Palveluväylän käyttäminen ja sen käyttöön tarvittavat varmenteet ovat ilmaisia
 - Palveluväylässä käytetään luotetun kolmannen osapuolen, Digi- ja väestötietoviraston, myöntämiä varmenteita
 - Tietoliikenne kulkee tietoturvalisesti internetin yli
- Digi- ja väestötietoviraston tarjoama asiakasneuvonta ja käyttöönoton tuki on maksutonta
- Palveluväylää käyttävät organisaatiot vastaavat omista kustannuksistaan
 - Liityntäpalvelimen asennus-, konfigurointi-, käyttö- ja ylläpitokustannukset
 - Tietojärjestelmän sovitinpalvelun tuottaminen, sekä siihen liittyvät muutos-, ylläpito- ja muut mahdolliset työt

Sisäänrakennettu tietoturva tuo säästöä

- Jokainen palvelu on luvitettu keskenään – vaikeuttaa ulkopuolisia hyökkäyksiä
- Suojattu tiedonsiirto vain väylän käyttäjältä löytyvien tunnistettujen osapuolten ja keskenään luvittujen palveluiden välillä
- Sanomalokitus haluttaessa

Siun sote:

”Kun lapsi syntyy Pohjois-Karjalassa, hän saa suoraan henkilötunnuksen. Tämä onnistuu, koska Siun soten rekisterit on yhdistetty Palveluväylän kautta väestötietojärjestelmään.”

”Kyllä voin ehdottomasti suositella. Jos mieltii jotain tiedonvälitysratkaisua, niin tässä on valmis valtakunnallinen palikka, jonka ansiosta ei tarvitse itse rakentaa tai ostaa palvelua yksityisiltä markkinoilta.”

Käyttöönosta

Väylään liittyminen on hallinnollinen ja tekninen prosessi

1. Tutustu ja suunnittele

- Mitä palveluita organisaatiosi tarvitsee
- Mitä palveluita on saatavilla väylän kautta
- Järjestelmätoimittajan kyvykkyydet
- Suunnittele hallinnollinen ja tekninen puoli, tai ulkoista koko prosessi järjestelmätoimittajalle
 - Moni järjestelmätoimittaja tarjoaa väyläintegraatiota

2. Byrokratia

- Käyttöluvan hakeminen Suomi.fi-palveluhallinnassa
- Käyttölupa haetaan lisäksi jokaiseen haluttuun palveluun erikseen (tietoturva)

3. Valitse liityntäpalvelinratkaisu

- Oma
- Jaettu liityntäpalvelin
- Järjestelmätoimittajan/jonkun muun liityntäpalvelin

4. Liity testiympäristöön ja testaa testiympäristössä

5. Liity tuotantoympäristöön

Mistä löydän lisätietoa?

- Palveluväylän kuvaus ja ohjeistus, liityntäpalvelimen asennustiedot ja väylän käyttölupahakemuksen lähettäminen
 - <https://palveluhallinta.suomi.fi/fi/sivut/palveluvayla/esittely>
- Organisaatioiden Palveluväylässä tarjoamat palvelut ja tietojen päivitys
 - <https://liityntakatalogi.suomi.fi/>
- Palveluväylän käyttöönoton prosessiin ja ekosysteemiin liittyvät kysymykset ja tuki
 - palveluvayla-kayttoonotot@dvv.fi
- Palveluväylän tekninen tuki
 - palveluvayla@palveluvayla.fi

OP Ryhmä

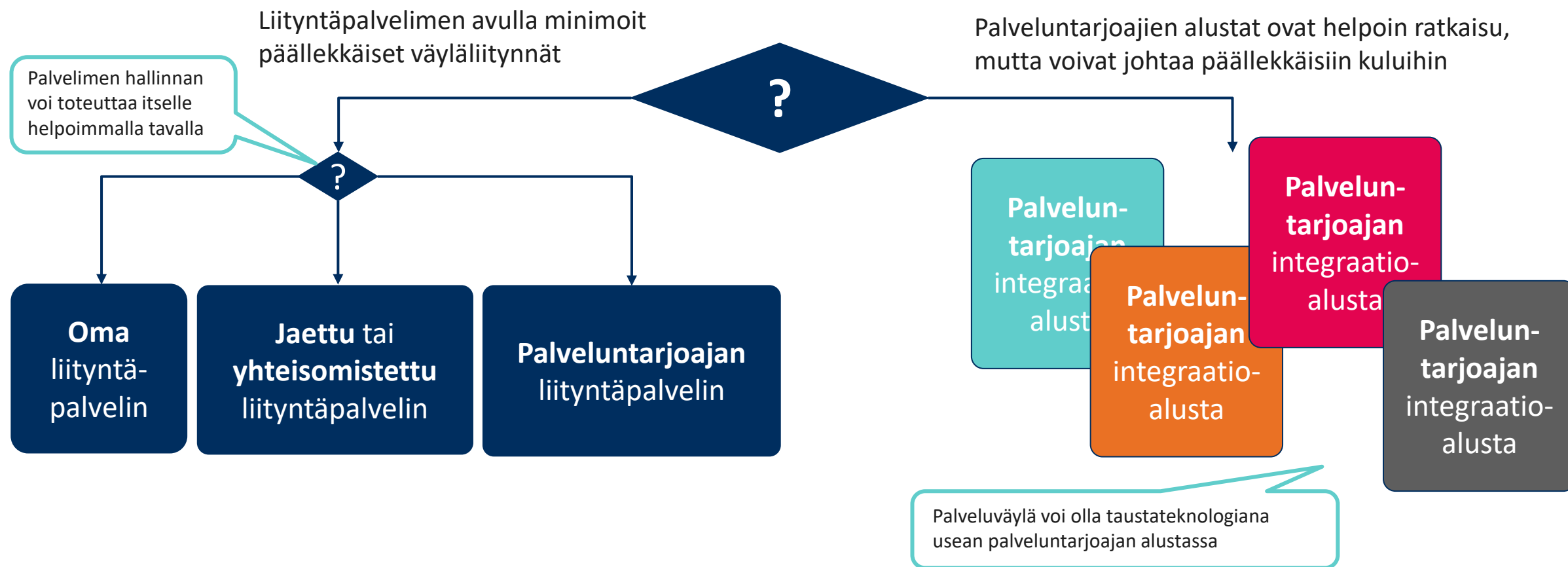
”OP Kevytyrittäjän puolella emme pystyisi näin laajamittaiseen toimintaan ilman Palveluväylää.”

”Myös Pivon puolella tiedot voitaisiin toki hakea manuaalisesti ja syöttää käsin – mutta onko se tapa, jolla digitaalista liiketoimintaa tehdään?”

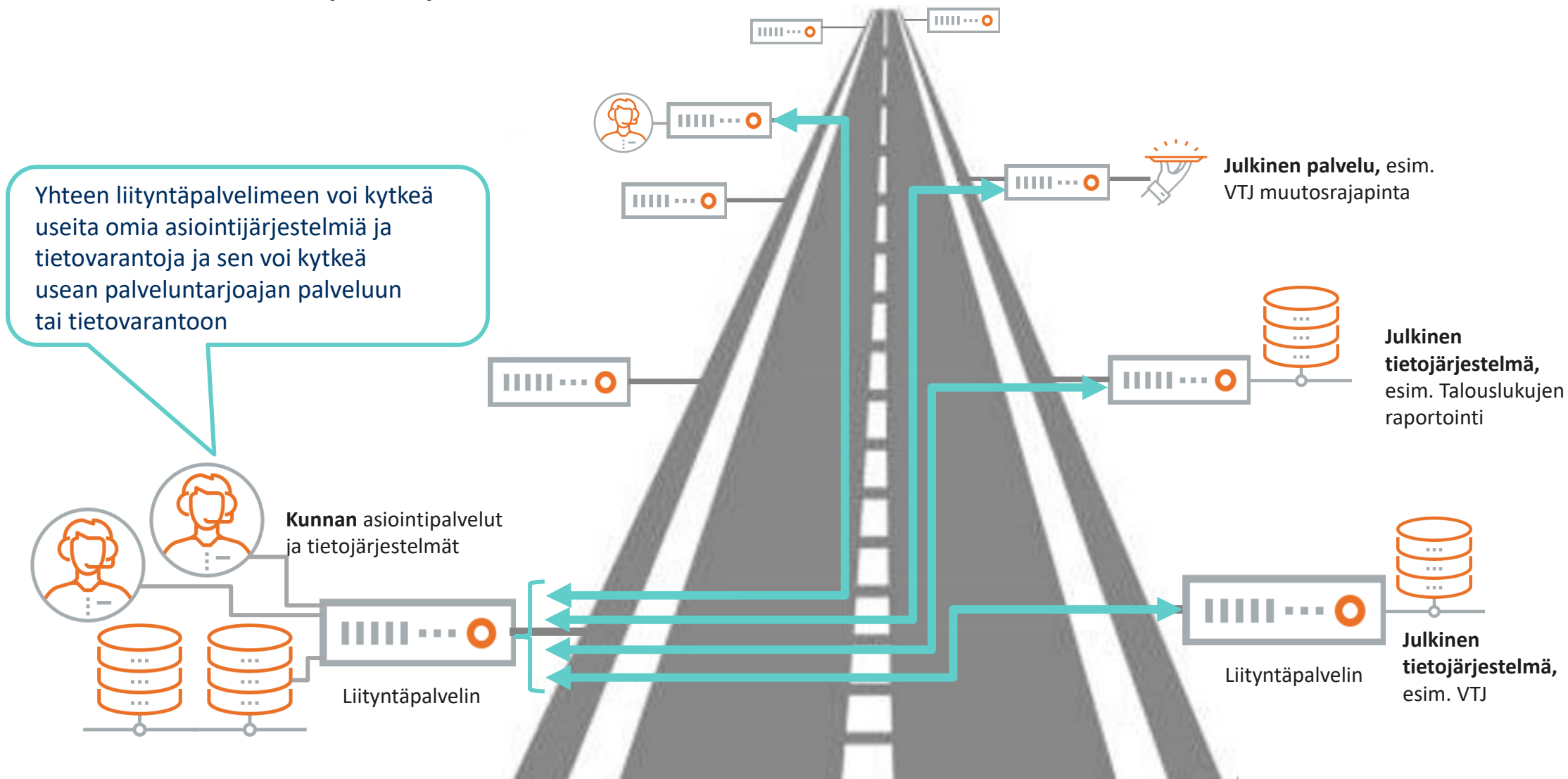

Palveluväylään
liittyminen – mitä
harkita
liityntäpalvelimen
valinnassa?

Väylään liittyminen

Palveluväylä yksinkertaistaa tiedonsiirtoa

Liityntäpalvelimen hallintavaihtoehdot

- Tarvitset pääsyn liityntäpalvelimelle siirtääksesi tietoa Palveluväylän yli
- Liityntäpalvelimen valintaan vaikuttavat mm. organisaatiosi resurssit pystyttää ja ylläpitää palvelinta ja se, mihin tarkoitukseen ja kuinka paljon organisaatiosi käyttää Palveluväylää

Oma liityntäpalvelin

- Liityntäpalvelimen asennus ja ylläpito hoidetaan itse tai oman toimittajan toimesta

UKK: Voiko usea kunta pystyttää yhteisen liityntäpalvelimen ja käyttää sitä yhdessä?

Vastaus: Kyllä voi (Esim. TE2024 voi ohjata tähän)

Jaettu liityntäpalvelin

- Usea organisaatio voi pystyttää/ostaa yhteisen liityntäpalvelimen ja jakaa ylläpitokulut
- Jokaisella liittyneellä organisaatiolla on oma alijärjestelmä

Käyttöehtojen tarkennus:
Oma alijärjestelmä koska jokainen väylää käyttävä organisaatio on oltava selkeästi tunnistettavissa

Ulkoisen palveluntarjoajan liityntäpalvelin

- Useat ICT-palveluntarjoajat tarjoavat liityntäpalvelinratkaisuja eri tarpeisiin

Voisi olla esim. maakunnan yhteinen liityntäpalvelin

Liityntäpalvelimen tekniset vaihtoehdot

- Lukuisia kokovaihtoehtoja S-XXL
 - **Itse pystytetty ja ylläpidetty**
 - Omassa konesalissa (RedHat ja Ubuntu, Docker)
 - Docker-kontitettuna ratkaisuna vaikkapa asiointipalvelun kanssa samalla palvelimella
 - Pilvipalvelussa (löytyy AWS mallitoteutus ja ohjeistus)
 - **Monen organisaation yhteinen liityntäpalvelin**
 - Jokaisella organisaatiolla oma alijärjestelmä identifiointiin vuoksi
 - Ei rajoitusta organisaatioiden tai kytkettyjen palveluiden määrälle (kapasiteetti)
 - **Järjestelmäntoimittajan/IT ratkaisuntarjoajan liityntäpalvelin tai väylä yhtenä taustaratkaisuna**
 - Osana IT palveluntarjoajan palvelukokonaisuutta
 - Huolehtii pystytyksen, määrittelyn, asennuksen, palveluiden avaukset, jne. ”välitoimija”
 - Kunnalle tai hyvinvointialueelle hyvinkin näkymätön

*Lue lisää
liityntäpalvelinvaihtoehdoista:*

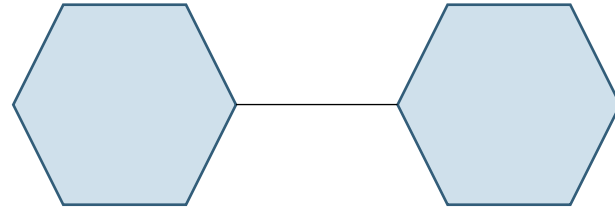
[Suomi.fi-palveluhallinta](https://suomi.fi/palveluhallinta)

Kustannusesimerkkejä

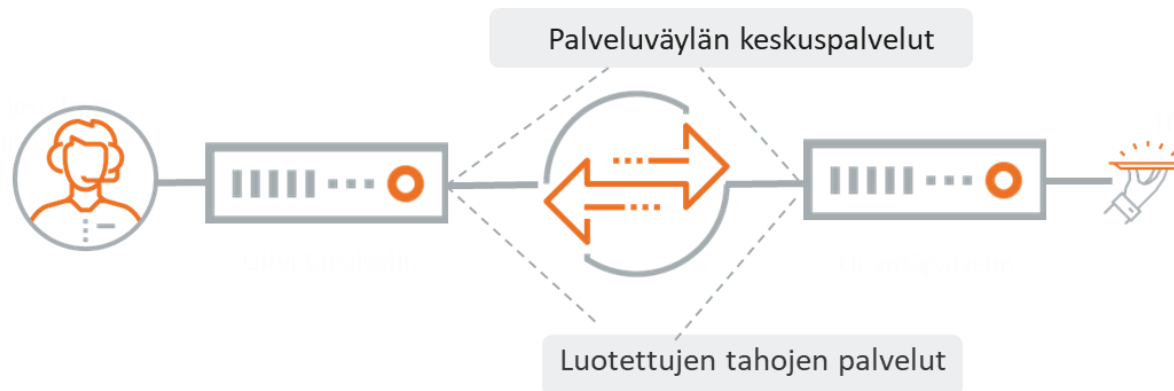
- Neljä yleistä esimerkkiä väylään liittymisessä ja palveluiden käyttöönotossa:
 1. Organisaatio pystyttää 1 liityntäpalvelimen jossa on 1 alijärjestelmä ja siihen avataan 1 palvelu hyödynnettäväksi
 2. Organisaatio laajentaa käyttöä tai hyödyntää olemassa olevaa liityntäpalvelinta, johon avataan 1 uusi alijärjestelmä ja 1 uusi palvelu
 3. Organisaatio laajentaa käyttöä ja avaa vain 1 uuden palvelun olemassa olevaan alijärjestelmään

1. Point-to-point vs. Palveluväylä

P2P rajapinta

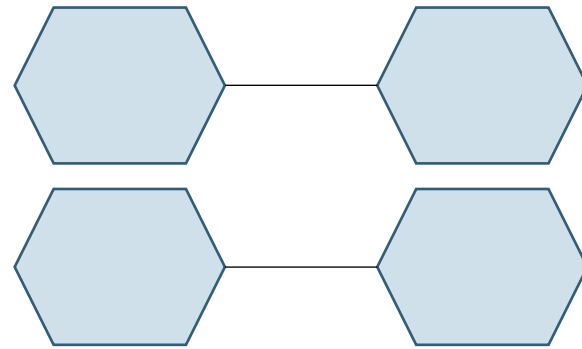
Palveluväylä

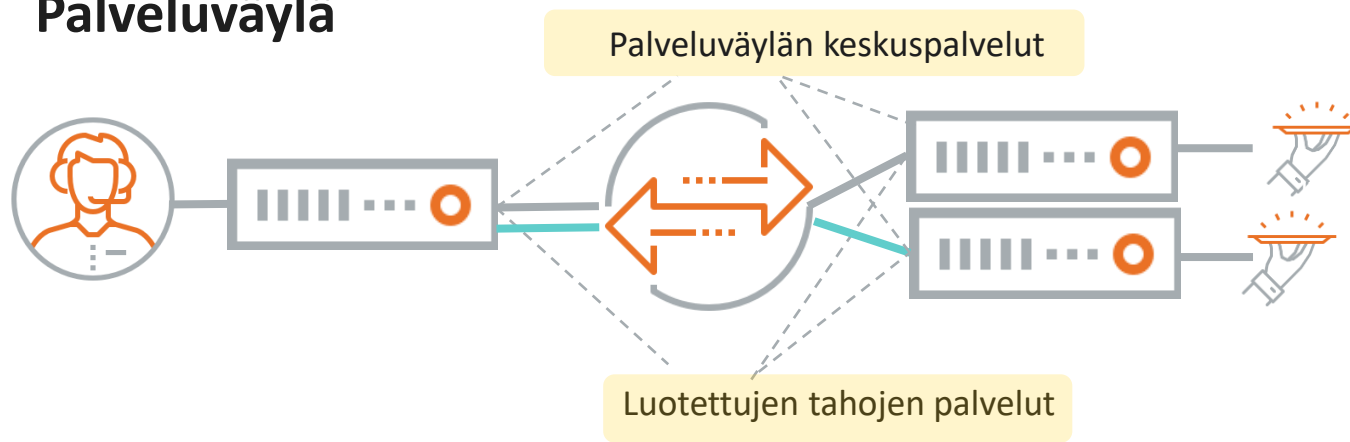
- 1 liityntäpalvelimen + 1 alijärjestelmän pystyttäminen + 1 palvelun määrittely on saman hintaista kuin P2P liittynnän pystyttäminen.
- **Kustannussäästöä kertyy** pitkällä aikavälillä väylän helpommasta ylläpidosta ja tietoturvasta.
- Ei tarkkaa arviota säästön määrästä.
- Nykyään suhteellisen harvinainen skenaario

2. Väylän käytön laajentaminen

P2P rajapinta

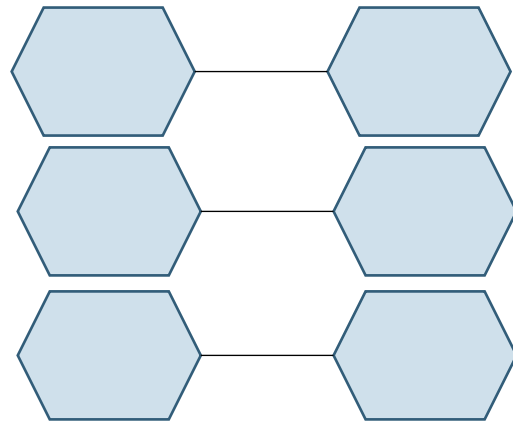
Palveluväylä

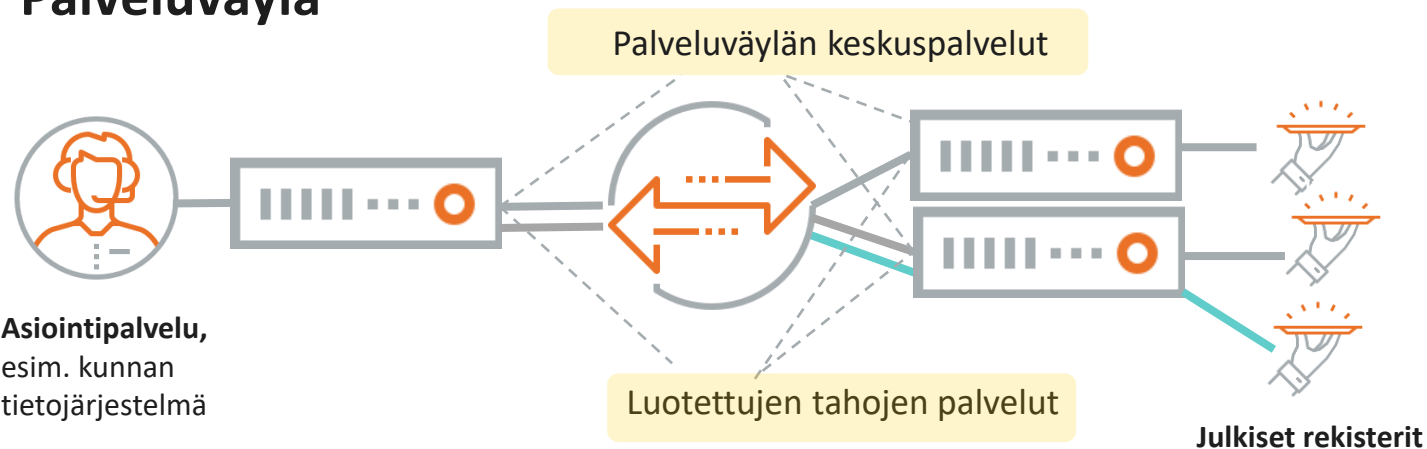
- 1 uuden alijärjestelmän ja palvelun määrittely olemassa olevaan liityntäpalvelimeen säästää P2P liityntään verrattuna **vähintään 40-60%** riippuen siitä miten liityntäpalvelimen ylläpitokulut jakautuvat.
- Yleinen skenaario
- Säästö syntyy seuraavasti:
 - Liityntäpalvelimen pystytyskulu maksetaan vain kerran
 - Alijärjestelmän ja palvelun pystyttämisen voi rutinoida ja toistaa aiempia steppejä
 - Säästöä syntyy erityisesti ylläpidosta (liittymien muutokset, palveluiden kytkeytymiset, vikakorjaukset)

2. Uuden palvelun hyödyntäminen

P2P rajapinta

Palveluväylä

Suomi.fi-palveluväylä

- Uuden palvelun lisääminen olemassa olevaan liityntäpalvelimeen ja alijärjestelmään **säästää vähintään 50%-70% P2P pystytykseen verrattuna.**
- Säästön määrä riippuu
 - kuinka paljon esim. palveluntarjoaja pystyy systematisoimaan toimintaa asiakkailleen
 - kuinka rutinoitunut organisaatio on palveluiden lisäämisessä
 - tarvitaanko mahdollisia sovitinpalikoita.
- Liityntäpalvelimeen tarvitsee lähinnä määritellä vain uuden palvelun IP-osoitteet ja palomuriavaukset.